

ondervinden, eene oorzaak van diepe droefheid, dat drie mannen, die met u van de oprichting dezer Hoogeschool af haar hebben bestuurd, verzorgd en gediend, thans haar hebben verlaten. Van harte hoop ik, dat een rijke zegen op uwen voortgezetten arbeid u moge troosten over veel teleurstelling. Moge dit jaar, dat nu aanbreekt, ons allen des te nauwer vereenigd zien, om gezamenlijk met nog meer ijver en rijper overtuiging voort te werken aan het groote, ideëele werk, dat ons vereenigt.

Weledele heeren studenten!

Zij het mij vergund, den wensch uit te spreken, dat ook Gij bij uwe studiën steeds aan de realiteit van het ideëele moogt vasthouden. Dat is niet altijd gemakkelijk. »Eine Seite», zegt Hegel, »dessen, was man die *Unverständlichkeit* der Philosophie nennt, bezieht sich hierauf. Die Schwierigkeit liegt einestheils in einer Unfähigkeit, die an sich nur *Ungewohntheit* ist, abstract zu denken, d. h. reine Gedanken fest zu halten und in ihnen sich zu bewegen. — — — Der andere Theil der Unverständlichkeit ist die Ungeduld, das in der Weise der Vorstellung vor sich haben zu wollen, was als Gedanke und Begriff im Bewusstsein ist. Es kommt der Ausdruck vor, man wisse nicht, was man sich bei einem Begriffe, der gefasst worden, *denken* solle; bei einem Begriffe is weiter nichts zu denken, als der Begriff selbst» 1).

Van den anderen kant ist er echter ook weer eene neiging in het hart van jonge mannen, om zich idealen te vormen. Maar het is niet goed, wanneer men ze zich luchthartig, alleen geleid door lust en neiging, vormt. Onze ideëen, en dus ook onze idealen, moeten zich conformeeren naar den wille Gods. Een ideaal mag geen idool zijn.

Ik bid U, daarop acht te geven, M. H. Vormt uwe idealen in overeenstemming met de Gereformeerde beginselen, dan zullen ze geen idolen zijn.

1) Encyklopaedie der philos. Wissenschaften, pag. 31. ed. Rosenkranz.